

[Mans Reint-ft.]

mært er et kvindeproblem og ikke et mandspørgsmål, som det ofte kaldes,

Deltidsarbejde er en diskutabel løsning. Den svenske økonom Jörgen Svensson har klart påvist, at deltidsarbejdende kvinder arbejder på u hensigtsmæssige tider, ved hårdt arbejde og udsættes for højere udbytning end de heltidsarbejdende. Det mere revolutionære krav i den forbindelse må være fælles kamp fra mand og kvinde for nedsat arbejdstid og ordentlige løn- og arbejdsvilkår.

Hele denne situation skærpes selvfølgelig af samfundets politik, fordi man aldrig i tilstrækkelig grad har udbygget de faciliteter og den beskyttelseslovgivning, som kvinden på arbejdsmarkedet som køn er nødt til at kræve. Det være sig med hensyn til daginstitutioner, i arbejderbeskyttelseslovgivning og i lovgivning om barselhvile eller i vores totalt manglende lovgivning om i en længere periode at beskytte kvinden med det spæde barn. Jeg har ikke noget imod — jeg vil også gerne gå ind for det — at mænd skal have barselhvile, men jeg tror nok, vi skal koncentrere os om først at sikre kvinderne mere end de 14 uger, ellers tror jeg, vi ender i det rene flip.

Den øjeblikkelige situation med voldsom arbejdsløshed rammer også traditionelt nu kvinden først, og dette er så traditionel og så typisk kvindepolitik i vores samfund, at jeg ikke synes, statsministeren kan afvise det som uvedkommende. Det går igen i hele Europa, og det er et ganske klart udtryk for samfundets manglende funktion. Statsapparatet har jo også fungeret i den forbindelse, som statsapparater i den vestlige verden gør, idet man netop har ønsket at sende kvinden hjem. Vi kan se det i de forhøjede børnehaverpriser, der netop gør det umuligt for kvinden at gå ud, fordi daginstitutionerne ikke længere bliver et anvendeligt alternativ for arbejderkvinden.

Kvindelig arbejdsløshed er bekvem, fordi den ikke belaster samfundets udbetaling af understøttelse så meget som mændenes på grund af slette organisationsforhold og lave dagpengeydelse. Kvindelønningerne er på landsbasis så små, at kvinderne ikke kan få den fulde dagpengesats; det ville udgøre 94 pct. af kvindelønnen på landsbasis.

Vi ser gerne nogle af disse problemer løst ved effektiv lovgivning, men vi understreger, at vi kun tror, de får deres endelige løsning under andre samfundsforhold. De problemer på arbejdsmarkedet, jeg nævner her, har for øjeblikket ramt alle EF-landenes kvinder, hvad jeg for nylig har fået klart bekræftet på en konference, der blev afholdt af de vesteuropæiske kommunistiske partier, om kvindens stilling. Trods fuldstændig forskellig lovgivning fra land til land, Italien, Spanien, Vesttyskland, Danmark, Norge, Sverige, viser det sig, at det er problemer, der faktisk er analoge og fremtræder som vort samfundssystem typiske kriseproblemer.

I den forbindelse er det på sin plads at sige lidt om kommissionens undersøgelser af kvindernes sundhedsforhold. Det fremgår klart, at kvinderne, om end de lever længere, har større sygelighed og større sygefravær fra arbejdspladsen end manden. Det ses tydeligst hos den svært belastede gifte, udearbejdende kvinde med børn. En del af dette sygefravær skyldes traditionelle kvindesygsomme og perioderne omkring svangerskab og fødsel, hvor lovgivning ikke sikrer tilstrækkelig frihed med løn. Disse ting kan løses ved fornuftige foranstaltninger.

Men bortset fra det vil jeg fraråde at se kvindernes større sygelighed som et kønsproblem. Vi er selv tilbøjelige til at læse os fast i kønsrolleproblemerne. Jeg tror nemlig, det må ses i sammenhæng med kvindernes stilling i forhold til produktionen. Det er ganske godt klarlagt bl. a. i den svenske professor Gunnar Inges bog „Sygdom og sundhed i klassesamfundet“, at hyppig sygdom og høj dødelighed er et underklasseproblem, idet man er mest syg og dør tidligst, når man er ufaglært arbejder, mens kurven smukt flader ud, når vi kommer op i de højere samfundslag. Kvinderne udgør i vort samfund den største gruppe af hårdtslidende, underbetalt arbejdskraft, og jeg tror, vi skal søge årsagen til det højere sygefravær i dette fænomen og ikke i hendes køn.

Kvindens familieretlige og skattemæssige stilling er ofte genstand for stor opmærksomhed, og her kommer i hvert tilfælde ligemageriet ind i billedet som ingen andre steder, således at selv progressive kvinder falder for ideen om at kæmpe for mændenes ligestilling, hvilket på grundlag af de fak-